

EESTI KOOLIJUHTIDE ÜHENDUS

Haridus- ja Teadusministeerium

20.09.2012

EKJÜ ettepanekud ja seisukohad Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse ning sellega seondult teiste seaduste muutmise seaduse eelnõule.

Üldised tähelepanekud

Seletuskirjas „Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse ja sellega seondult teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu juurde“ sõnastatakse seaduse eesmärgiks tagada võrdelt kättesaadav kvaliteetne haridus kõigile õpilastele kõikjal Eestis kõigil haridustasemetel. Eelnõuga täiendatakse haridusseaduse § 6, kuid esitatud eelnõus ei ole kavandatud ühtegi konkreetset PGS-i muudatust, mis nimetatud põhimõtte rakendamisele kaasa aitaks.

Eelnõus on positiivseid lähenemisi (näit õppekirjanduse digitaalselt kättesaadavaks tegemise kohustus kirjastustele või arenguveestluste kohustuse paindlikumaks muutmise), kuid üldeesmärgi täitmiseks sellest ei piisa. Jääb arusaamatuks, kuidas eelnõuga kavandatud muudatused aitavad kaasa riiklikes õppekavades püstitatud eesmärkide saavutamisele, õppetöö sisulisele toetamisele ja ülekoormatud õppekavast tulenevate probleemide lahendamisele.

Ei selgu, kuidas eelnõuga kavandatud rahastamispõhimõtete oluline muutmine (näit täiendkoolitusraha sõltuvus riigieelarve võimalustest või investeeringutoetuse kaotamine), millega ei kaasne otsustusõiguse suurenemist, tagab seatud eesmärkide saavutamise.

Lisaks ei ole eelnõu tekst ja seletuskiri kooskõlas kogu eelnõu ulatuses. Sellest tingituna on palju ebaselgust ning erinevaid tõlgendamise võimalusi. Eelnõu jõustumisel seadusena ei ole seletuskirjal aga enam tähendust, seega peaks eelnõu tekst olema selge ning üheselt mõistetav.

Eesti Vabariigi Haridusseaduse muutmine

- 1. Eesti Vabariigi Haridusseadus paragrahvi 6 lõiget 2 täiendatakse punktiga 2¹ järgmises sõnastuses:** „2¹) tagab järelevalve kaudu riigi haridusstandardi järgimise ja kvaliteetse hariduse kättesaadavuse kogu riigi territooriumil;“;

Seaduse tekstist ega seletuskirjast ei selgu, kas järelevalve all mõeldakse hetkel kehtivat õppeastuse sise- ja välishindamise korda ning õppeasutuste järelevalve korraldusest (vt <http://www.hm.ee/index.php?03262>) või on kavandamisel muudatused nimetatud valdkonnas.

Ettepanek: jätta haridusseaduse paragrahvi 6 lõige 2 muutmata.

2. Eesti Vabariigi Haridusseadus paragrahv 34 lõige 1 kehtetuks tunnistamine

Ettepanek: hetkel kehtiva haridusseaduse sõnastus jätta samaks või asendada terminiga õpetaja koos selgitustega, kes õpetaja on.

Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse muutmine

3. §2 lõike 3 punktid 5 ja 6 sõnastatakse järgmiselt: „5) põhikool ja gümnaasium, mis tegutsevad ühe asutusena, kus õpe toimub ainult Rahvusvahelise Bakalaureuseõppe Organisatsiooni õppekava või Euroopa koolide põhikirja konventsiooni alusel väljatöötatud õppekava kohaselt, kusjuures põhikoolis võib õpe toimuda kas kõikides põhikooliklassides või üksnes mõnes järjestikuses gümnaasiumile eelnevas klassis;

Punkti 5 sõnastus ebatäpne ning mitmeti tõlgendatav. Seletuskirjast ei selgu argumendid ega põhejndused piirangu kehtestamiseks. Piirang koolile läbi viia õpet ainult rahvusvahelise õppekava alusel ei ole õigustatud, kuna võib tekkida reaalne vajadus väiksemamahulise rahvusvahelise (IBO) või Euroopa koolide põhikirja konventsiooni alusel väljatöötatud õppekava järele.

Ettepanek: paragrahvi 2 lõike 3 punkti 5 sõnastusest sõna „ainult“ välja jätta.

4. §2 lõike 3 punkt 7 tunnistatakse kehtetuks

Ettepanek: paragrahvi 2 lõike 3 punkt 7 kehtetuks mitte tunnistada. Koolijuhid ei pea otstarbekaks ega õigustatuks, sest reaalselt võib nimetatud kooli vormi rakendamine mõistlik olla.

5. §2 lõige 4 sõnastatakse järgmiselt: „(4) Hariduslike erivajadustega õpilaste õppe paremaks korraldamiseks võib asutada ja pidada hariduslike erivajadustega õpilastele suunatud kooli. Riik tagab koolide asutamise ja pidamise nägemis- ja kuulmispuudega õpilastele, liikumispuudega õpilastele, kellel lisaks liikumispuudele esineb täiendav hariduslik erivajadus, tundeelu- ja käitumishäiretega õpilastele, toimetuleku- ja hooldusõppel olevatele õpilastele ning kasvatusel eritingimusi vajavatele õpilastele.“

EKJÜ seisukoht: Eelnõu tekst ja seletuskiri ei ole kooskõlas. Koolijuhid ei toeta paragrahvi 2 lõike 4 sõnastust ning hariduslike erivajadustega õpilastele suunatud teenuste ja koolide riigipoolse toetamise lõpetamist.

6. §7 lõige 1: „Põhikooli pidamisel tuleb tagada põhikooli riikliku õppekava täitmiseks vajalike kvalifitseeritud õpetajate olemasolu, turvalisuse, tervisekaitse ja õppekava nõuetele vastava õppekeskkonna olemasolu ning võimalused õpilase arengu toetamiseks“.

Ettepanek: Sõnastada selgelt kelle ülesanne on tagada põhikooli riikliku õppekava täitmiseks vajalike kvalifitseeritud õpetajate olemasolu, turvalisuse, tervisekaitse ja õppekava nõuetele vastava õppekeskkonna olemasolu ning võimalused õpilase arengu toetamiseks.

7. §7 lõige 3: Vähemalt 90 protsendil õpilastest, kelle jaoks põhikool on elukohajärgne kool, ei tohi kooli jõudmiseks kuluda rohkem kui 30 minutit.

EKJÜ seisukoht: ei toeta muudatusettepanekut, sest eelnõu tekstist ega seletuskirjast ei selgu, kuidas nimetatud muudatus (80% asemel 90% nõue) tagab tugevate kodulähedaste põhikoolide säilimise.

8. §7¹ lõige 1: „Gümnaasiumi pidamisel tuleb tagada gümnaasiumi riikliku õppekava täitmiseks vajalike kvalifitseeritud õpetajate olemasolu, turvalisuse, tervisekaitse ja õppekava nõuetele vastava õppekeskkonna olemasolu, võimalused õpilase arengu toetamiseks ning võimekus pakkuda lisaks kohustuslikele õppeainetele ka valikõppeaineid ja kujundada valikõppeainetest vähemalt kolm õppesuunda gümnaasiumi riiklikus õppekavas sätestatud nõuete kohaselt“.

Ettepanek: Sõnastada selgelt kelle ülesanne on tagada gümnaasiumi riikliku õppekava täitmiseks vajalike kvalifitseeritud õpetajate olemasolu, turvalisuse, tervisekaitse ja õppekava nõuetele vastava õppekeskkonna olemasolu ning võimalused õpilase arengu toetamiseks.

Ettepanek: Võtta välja kolme õppesuuna nõue. Nimetatud nõue ei ole otstarbekas ega põhjendatud. Seletuskirjas esitatud eesmärki, tagada kvaliteetne ja valikuterohke ning riiklikule õppekavale vastav üldkeskhariduse omandamise võimalus, on võimalik saavutada ka näiteks nn klassideta gümnaasiumis, kus õpilased koostavad ise oma õppesuunad valikkursustega vastavalt oma edasistele õppimissoovidele.

9. §7 lõige 2: „Kvaliteetse ja valikuterohke gümnaasiumihariduse omandamise võimaluse ning gümnaasiumi riiklikule õppekavale vastava üldkeskhariduse andmise tagab riik, pidades igas maakonnas vajalikul arvul gümnaasiume. Haridus- ja teadusminister võib gümnaasiumi pidamise halduslepinguga üle anda vallale või linnale või eraõiguslikule juriidilisele isikule vastavalt halduskoostöö seadusele.“;

EKJÜ seisukoht: EKJÜ on jätkuvalt seisukohal, et koolipidaja, sh gümnaasiumipidaja peaks olema KOV. EKJÜ ei toeta nn gümnaasiumide riigistamist, EKJÜ ei toeta §7¹ lõike 2 sisseviimist PGS. Kui EKJÜ seisukoht ei leia toetust ja riik võtab endale seadusega §7 lõikes 2 nimetatud kohustused, siis ei ole otstarbekas koolide pidamist vallale või linnale üle anda ning halduslepinguid sõlmida. Rakendussätetes peab sätestama üleminekuaja, mille jooksul võtab riik gümnaasiumi KOVilt üle.

- 10.** §10 lõige 1: „Vald või linn tagab koolikohustuslikule isikule, kelle elukoht asub selle valla või linna haldusterritooriumil, võimaluse omandada põhiharidus. Igale koolikohustuslikule isikule ning käesoleva seaduse § 7 lõigetes 5 ja 6 nimetatud isikutele põhihariduse omandamise võimaluse tagamiseks kehtestab valla- või linnavalitsus elukohajärgse munitsipaalkooli (edaspidi *elukohajärgne kool*) määramise tingimused ja korra“.

Ettepanek: viia eelnõu sõnastus ja seletuskirjas sõnastatud põhimõtted kooskõlla ning sõnastada §10 lõike 1 teine lause järgmiselt: „Igale koolikohustuslikule isikule ning käesoleva seaduse § 7 lõigetes 5 ja 6 nimetatud isikutele põhihariduse omandamise võimaluse tagamiseks kehtestab valla- või linnavalitsus munitsipaalkooli (edaspidi *elukohajärgne kool*) vastuvõtu tingimused ja korra“.

- 11.** §10 lõige 2: „Lapse elukohajärgne kool on lapse elukohale kõige lähemal asuv kool, arvestades turvalise koolitee pikkust.

Turvalise koolitee mõiste ei ole üheselt arusaadav. Nimetatud kaks tingimust (kõige lähemal asuv kool ja turvaline koolitee) ei pruugi olla koos rakendatavad, st kõige lähemal asuv kool ei pruugi olla kõige turvalisema kooliteega.

Ettepanek: Jätta §10 lõige 2 välja.

- 12.** §16 lõige 3: „Kooli põhimääruses sätestatud tingimustel ja korras võib rahvusvahelise õppekava rakendamise kulude katmine toimuda rahvusvahelise õppekava alusel õppijate kaasrahastamisel. Õpilaste vastuvõtu tingimused ja korra rahvusvahelisele õppekavale kehtestab haridus- ja teadusminister.“

Eelnõu tekstist ega seletuskirjast ei selgu kaasrahastamise mõtte ega sisu. Lisaks on küsitav kas alaealistelt ja/või piiratud teovõimega õppijatelt on kaasrahastamise ootus kooskõlas õigusaktidega.

Kui õppekava rakendamine toimub õppijate kaasrahastamisel, siis ei ole viienda lause (Õpilaste vastuvõtu tingimused ja korra rahvusvahelisele õppekavale kehtestab haridus- ja teadusminister) lisamine õigustatud.

Ettepanek: sõnastada §16 lõike 3 viies lause järgmiselt: „Õpilaste vastuvõtu tingimused ja korra rahvusvahelisele õppekavale kehtestab koolipidaja.“

- 13.** §17 lõige 1: „Riiklike õppekavade alusel koostab kool õppekava (edaspidi *kooli õppekava*), mis on koolis õpingute alusdokument ja milles eelkõige tuuakse välja kooli eripärast tulenevad valikud riiklike õppekavade raames.“

EKJÜ seisukoht: Muudatuse mõte jääb arusaamatuks. Jätta hetkel kehtiv sõnastus.

- 14. §20 lõige 1:** „Kool võimaldab põhiharidust omandaval õpilasel kasutada tasuta vähemalt kooli õppekava läbimiseks vajalikku õppekirjandust ning üldkeskharidust omandaval õpilasel vähemalt kooli õppekava läbimiseks vajalikke õpikuid.,,

EKJÜ seisukoht: Seletuskiri ja eelnõu tekst ei ole kooskõlas. Seletuskirja kohaselt on „... mõisted õpikud, tööraamatud ja töövihikud ning töölehed asendatud terminiga „õppekirjandus“, kuid üldkeskharidust reguleeriv lauseosa lõikes 1 seda lähenemist ei järgi. Lisaks peaks termini „õppekirjandus“ sisu avama seaduse tekstis, sest tegemist on koolide rahastamisega seonduva teemaga. Kui EKJÜ seisukoht ei leia toetust, siis seaduses peab reguleerima kuidas võimaldatakse üldkeskharidust omandava õpilasele töölehtede, töövihikute sh digitaalsete õppematerjalide kasutamine. §20 lõike 1 sõnastus välistab riigipoolse toe muude riiklike õppekavade rakendamiseks vajalike õppevahendite ostmiseks, näit katsevahendid, tööõpetuse ja tehnoloogiavahendid jne.

- 15. §20 lõige 2:** „Õppekirjandusele esitatavad nõuded, õppekirjanduse retsenseerimisele ja retsensentidele esitatavad nõuded ning riiklike õppekavade alusel toimuva õppe tagamist toetava minimaalse õppekirjanduse loetelu kehtestab haridus- ja teadusminister“.

EKJÜ seisukoht: Eelnõu tekstist ja seletuskirjast ei selgu kas nimetatud minimaalne õppekirjanduse loetelu sisaldab ka gümnaasiumi astme valikkursuste õppekirjandust, kuivõrd üldine on see loetelu ning kas koolide õppekirjanduse rahastamisel lähtutakse nimetatud miinimumnimekirjast. Samuti ei selgu kuivõrd toetab miinimumnimekirja loetelu seletuskirjas toodud eesmärki suurendada kooli tasandil otsustusõigust koolikorralduslikes küsimustes.

- 16. §20 lõige 6:** „Igas klassis õppeks vajaliku õppekirjanduse valib kool hariduse infosüsteemi õppekirjanduse alamregistrist.“

EKJÜ seisukoht: Eelnõu tekstist ja seletuskirjast ei selgu kuivõrd toetab nimetatud lõige 6 seletuskirjas toodud eesmärki suurendada kooli tasandil otsustusõigust koolikorralduslikes küsimustes.

- 17. §26 lõige 2:** „Kooli pidaja võib direktori ettepanekul ning hoolekogu nõusolekul kehtestada käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud piinormist suurema klassi täitumuse ülemise piinormi, tagades vastavuse tervisekaitse- ja ohutusnõuetele. Käesolevas seaduses sätestatud piinormist suuremat piinormi ei tohi kehtestada käesoleva seaduse § 51 lõikes 1 nimetatud klasside ja rühmade kohta.“

EKJÜ seisukoht: EKJÜle ei ole esitatud rahastamispõhimõtteid ja eelnõu tekstist ega seletuskirjast ei selgu, kas §26 lõike 2 rakendamisel rahastatakse kooli vastavalt §26 lõikes 1 nimetatud piinormist lähtuvalt või kõiki kooli nimekirjas olevaid õpilasi. Suurem paindlikkus on hea, kuid rahastamise põhimõtted peavad olema selgelt ja arusaadavalt reguleeritud.

- 18.** §31 lõige 6 punkt 2: „kooli õppekavas sätestatud õppesuunast tulenevat ainevaldkonda või ainevaldkondi ning sotsiaal- ja loodusvaldkonda hõlmav gümnaasiumi koolieksam“;

Ettepanek: sõnastada nimetatud lõige järmiselt: „gümnaasiumi koolieksam“. Nimetatud muudatusettepanek on asjakohane ja uue õppekava ideoloogilises plaanis ka vajalik.

- 19.** §37 lõige 3: „Õpilase arengu toetamiseks korraldatakse temaga koolis arenguveestlusi, mille põhjal lepitakse kokku edasises õppes ja arengu eesmärkides. Arenguveestluse korraldamine on kohustuslik, kui seda taotleb vanem või kui õpilasel ilmnevad hariduslikud erivajadused.“;

Eelnõu tekstist ega seletuskirjast ei selgu, kas vanemale on arenguveestlus kohustuslik, kui kool näeb selleks vajadust. Lisaks tundub ebaotstarbekas arenguveestluse nõude kitsendamine hariduslike erivajadustega, on ka andekus haridusliku erivajadus.

Ettepanek: Jätta §37 lõike 3 sõnastusest välja teine lause.

- 20.** §51 lõige 1: „Hariduslike erivajadustega õpilastele õppe paremaks korraldamiseks võib koolis moodustada õpiabirühmi ja klasse hariduslike erivajadustega õpilastele, et luua vajalikud tugiteenused õpilastele, kellele neid ei ole võimalik tagada tavaklassis. Hariduslike erivajadustega õpilaste rühma või klassi täitumuse ülemised piirnormid on järgnevad:
- 2) nägemis-, kuulmis- ja liikumispuuetega õpilaste klassis 12 õpilast;
 - 3) põhiharidust omandavate käitumisraskustega õpilaste klassis 12 õpilast;
 - 4) põhiharidust omandavate õpiraskustega õpilaste klassis ja lihtsustatud õppel olevate õpilaste klassis 12 õpilast;
 - 5) põhiharidust omandavate tundeelu- ja käitumishäiretega õpilaste klassis 8 õpilast;
 - 6) põhiharidust omandavate toimetulekuõppel olevate õpilaste klassis 6 õpilast;
 - 7) põhiharidust omandavate hooldusõppel olevate õpilaste klassis ja väikeklassis 4 õpilast.“

EKJÜ seisukoht: Ei selgu millistel kaalutlustel on jäänud õpiabirühmad eripedagoogilise või logopeedilise abi osutamiseks (seni rühmatäituvus kuni 6 õpilast) loetelust välja? Tegelik vajadus nimetatud spetsialistide järele on aastatega reaalselt suurenenud tulenevalt ühiskonnas toimunud muutustest.

Kuna PGS-s ei ole määratletud koolipidajast tulenevaid erisusi, siis on võimatu hetkel riigikoolides kõnepuudega, liitpuudega, raskete somaatiliste haigustega õpilaste klasside kaotamise ülekandmine KOV koolidele. KOV koolid ei saa kaduvate riigikoolide õpilasi vastavalt vajadusele õpetada, sest on kaotatud vastavad klassitüübid ja spetsialistid. PGS muudatuste seletuskiri soovib kasutada seniste eriklasside kaotamisel logopeedi abi. Paraku tänases koolis puudub logopeed, kes on asendatud eripedagoogiga. Jääb selgusetuks kuidas saab aidata kõnepuudega lapsi, kui nende klassitüübid kaovad ja koolides ei ole ka logopeede?

Lisaks on segadus erivajaduse mõistetes. Näiteks liitpuudega on seni olnud vaimu- ja meelepuude liitumise määratlus. Muutuvas PGS-s on laiendatud liitpuude mõistet ja kaotatud on liitpuudega õpilaste klass. Nimetatud muudatuste rakendamisel on reaalne oht, et suur arv erivajadustega õpilastest jääb ilma hädavajalikust abist.

- 21.** §71 lõige 1: „Kooli juhib direktor. Direktor vastutab oma pädevuse piires õppe- ja kasvatustegevuse korralduse ja tulemuslikkuse ja muude koolis läbiviidavate tegevuste, kooli üldseisundi ja arengu ning rahaliste vahendite õiguspärase ja otstarbeka kasutamise eest“.

Ettepanek: Muuta sõnastust võttes välja kohustuse vastutada kooli üldseisundi eest või sõnastada selgelt riigipoolse rahastamise põhimõtted nimetatud kohustuse täitmiseks. Ei saa vastutada, kui ressursse pole.

- 22.** §72 lõige 2: „Õppenõukogu liikmeteks on kooli direktor, õppealajuhataja, õpetajad ja teised direktori poolt kaasatud isikud. Õppenõukogu tegevusse kaasatakse õpilasesinduse määratud õpilaste esindaja.“

Ettepanek: Jätta sõnastusest välja sõna „määratud“. Õpilasesindus valib demokraatlikult oma esindaja.

- 23.** §75 lõige 2: „Õpetaja ametialane kohustus on täiendada oma kutseoskusi ja olla kursis haridusuuendustega. Õpetajate professionaalse arengu toetamiseks nähakse riigi ja kooli eelarves ette vajalikud rahalised vahendid“.

EKJÜ seisukoht: Ei selgu millistest rahalistest vahenditest kaetakse õpetajale nimetatud kohustuse täitmisega kaasnevad kulud (nii koolitus-, sõidu- kui majutuskulud). Samuti jääb selgusetuks, kas nimetatud kulud peab katma kool. Koolijuht ei saa vastutada õpetajate professionaalse kompetentsuse eest kavandatava koolitusrahade rahastamismudeliga (kooli eelarvesse ainult 1 % palgafondist senise 3% asemel). Jääb selgusetuks, kuidas üldse koolijuhid saavad vastutada uue õppekava elluviimise eest, kui neil puudub võimalus õpetajaid koolitustele suunata? Suunata koolitustele, mis tulenevad õpetajate ja kooli vajadustest, mitte kohustusest koolitusi läbida.

Ei selgu, kuidas riik toetab õpetajate HEV koolituses osalemist, sest igale HEV õpilasele peab koostama individuaalse õppekava, st, et igas klassis, kus õpib individuaalse õppekava järgi õpilane, peaks olema HEV koolituse läbinud õpetaja.

Lisaks ei selgu põhjused, miks muudatustega lõhutakse ka mujal Euroopas tunnustust leidnud paindlik õppijat arvestav koolitussüsteem, mis võimaldab kool ja õpetajal valida just talle vajaliku koolituse, ka meeskonnakoolituse ja ei pea selleks erinevaid projekte vmt. kirjutama.

- 24.** §75 lõige 3: „Õpetaja ametikoha ja töötasu hulka arvestatakse kõik tööülesanded, mida õpetaja töölepingu alusel täidab.“

EKJÜ seisukoht: Eelnõu tekstist ja seletuskirjast ei selgu sätte mõte. Sõnastus on deklaratiivne, milles peegeldub otsene soov peita kõik olemasolevad ja tulevased õpetaja tööülesanded ühe, veidi tõstetud palganumbri taha (praegune näide: uurimis- ja loovtööde juhendamine).

Ettepanek: muudatust mitte sisse viia.

- 25.** §75 lõige 4: „Õpetaja kvalifikatsiooninõudeks on vähemalt kõrgharidus ning käesoleva seaduse § 74 lõike 5 alusel kehtestatud kvalifikatsiooninõuetele vastav pedagoogiline ja ainealane ettevalmistus, mis saadakse ennekõike õpetajakoolituse ja/või täienduskoolituse läbimise või kutseomistamise kaudu. Kool kohustub õpetaja kutseoskusi ja kutsemeisterlikkust hindama ja õpetaja tööle tagasisidet andma.

Ei selgu, kas õpetajana võib töötada bakalaureuse tasemega täiendkoolituse läbinud isik. Kõrgharidus tähendab Eesti Vabariigis bakalaureuse kraadi. Samuti jääb selgusetuks lõike 4 viimase lause mõte, sest koolides kehtiva korra kohaselt tehakse sisehindamist, mille käigus hinnatakse õpetaja kutseoskusi ja kutsemeisterlikkust ning antakse õpetaja tööle tagasisidet.

Ettepanek: jätta lõike 4 sõnastusest välja viimane lause „Kool kohustub õpetaja kutseoskusi ja kutsemeisterlikkust hindama ja õpetaja tööle tagasisidet andma“.

- 26.** §82 lõige3: „Munitsipaalkooli kulud katab kooli pidaja. Lähtudes munitsipaalkoolide õpilaste arvust, eraldatakse kooskõlas riigieelarve seadusega igal aastal riigieelarvest valdadele ja linnadele sihtotstarbelised eraldised munitsipaalkoolide direktorite, õppealajuhatajate ja õpetajate töötasu ning nende täiendkoolituse ja õppekirjanduse kulude katmise toetuseks.“

EKJÜ seisukoht: Lõike 3 sõnastus on liiga üldine ega lähtu seletuskirjas toodud eesmärgist „...täpsustada riigi ja kohaliku omavalitsuse vastutust...“. Nimetatud loetelust puuduvad tugispetsialistidele eraldatavad toetused riigieelarvest, mis ei ole kooskõlas riiklikes õppekavades seatud eesmärkidega.

Ettepanek: Sõnastada §82 lõige 3 järgmiselt: „Munitsipaalkooli kulud katab kooli pidaja. Lähtudes munitsipaalkoolide õpilaste arvust, määratakse kooskõlas riigieelarve seadusega igal aastal riigieelarvest toetus valdadele ja linnadele munitsipaalkoolide õpetajate, direktorite, õppealajuhatajate ja käesoleva seaduse § 37 lg 2 loetletud tugispetsialistide töötasu ning täiendkoolituse, investeeringute ning käesoleva seaduse § 20 lõikes 1 nimetatud õppevahenditega seotud kulude katmiseks. Kui käesoleva seaduse § 20 lõikes 1 nimetatud õppevahendite seotud kulud on kaetud või kooli õppekava ei nõua nende õppevahendite kasutamist, võib õppevahenditega seotud kulude katmiseks riigieelarvest eraldatud toetust kasutada kooli õppekava läbimiseks vajalike muude õppevahendite tasuta kasutamise võimaldamiseks.“

- 27.** §82 lõige11: „ Kooli õppekava alusel munitsipaal- või riigikoolis toimuvast põhi- või keskhariidusõppes osalemise eest ei tohi nõuda kaasrahastamist õpilaste või vanemate

poolt. Koolis korraldatava tegevuse puhul, mis ei ole kooli õppekava osa (õppekavaväline tegevus), võib kulude katmine toimuda kooli põhimääruses sätestatud tingimustel ja korras õppekavavälises tegevuses osalejate kaasrahastamisel.“;

EKJÜ seisukoht: PGS §20 lõige 1: „Kool võimaldab ... kasutada tasuta ... üldkeskharidust omandaval õpilasel vähemalt kooli õppekava läbimiseks vajalikke õpikuid“. Kuidas saavad §82 lõike 11 põhjal gümnaasiumiõpilased kasutada töövihikuid ja muid õppematerjale sh digitaalseid, kui kaasrahastamine õppekavalist tegevuste jaoks on keelatud?

28. §100² lõige 1: „2013. aasta 1. septembri seisuga tegutsevatele munitsipaalkoolidele ei kohaldata käesoleva seaduse § 7¹ lõiget 2 ja neil on õigus jätkata tegevust munitsipaalkoolidena ning riigil ei teki sellisel juhul kohustust tagada käesoleva seaduse § 7 lõike 3¹ alusel vastavas maakonnas piisaval arvul gümnaasiume“.

Ettepanek: Jätta ära seaduse täiendamine §100² lõige 1, sest nimetatud muudatus ei ole gümnaasiumihariduse tagamise võimaldaja, vaid seadustatud jõupositsioon omavalitsustega läbirääkimiste alustamisel.

29. §100³. Õpetajate atesteerimine: „Kuni 2014. aasta 1. jaanuarini korraldatakse käesoleva seaduse § 74 lõike 5 alusel kehtestatud haridus- ja teadusministri määruses nimetatud õpetajate kutseoskuste ja kutsemeisterlikkuse ning nende kvalifikatsioonitaseme hindamiseks atesteerimine, millele kohaldatakse käesoleva seaduse § 75 lõike 4 alusel kehtinud atesteerimise tingimusi ja korda.“.

EKJÜ seisukoht: On äärmiselt ebaõiglane, kui õpetajale on omistatud õpetaja-metoodiku ametijärk viieks (5) aastaks ja riik ei garanteeri selle aja jooksul neile sihtfinantseerimisega lubatud töötasu. Õpetajatel on õigustatud ootus, et HTM-i atesteerimiskomisjoni otsusest tulenevalt tema järk ja palgatase on viieks aastaks kehtinud määruse alusel ikka kindel.

Ettepanek: Muuta §100³ sõnastust nii, et oleks üheselt arusaadav pedagoog-metoodikute palga säilitamine õpetajatele omistatud ametijärgu kehtivuse lõpuni.

EKJÜ juhatus ja esindajatekogu arutas 18.09.2012 oma nõupidamisel PGS eelnõuga seonduvaid muudatusi ja leidis, et PGS eelnõuga seonduvate muudatuste arutelu ja vastuvõtmist Riigikogus ei tohi läbi viia kiirustades. EKJÜ nentis, et koolijuhtide käsutuses ei ole kavandatud meetmete tervikpaketti (sh rahastatamismudel), seetõttu saavad koolijuhid üksikute avaldatud dokumentide põhjal vaid oletada, kas ja millisel määral kavandatud muutustega probleem laheneb või toob hoopis kaasa hulga uusi muresid. Lähtudes eelpool öeldud seisukohtadest ja tingimustest ostustas EKJÜ juhatus ja esindajatekogu:

1. Teha Haridus- ja teadusministeeriumile ettepanek Põhikooli- ja gümnaasiumisedause ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu jõustumise rakendamine edasi lükata kuni 01.01.2014;

2. Teha Haridus- ja teadusministeeriumile ettepanek lükata koolide rahastamismudeli aluste muutmine 2014. aastasse. 2013. aastal rakendada pedagoogide rahastamismudelis baasraha tõus 645lt eurolt 700le eurole, jättes kõik komponendid samaks (sh 17 õpilase rahastus, klassijuhataja eraldised, investeeringud jm).

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Toomas Kruusimägi
EKJÜ juhatuse esimees